

Παρασκευή, 17/11/2006

**Ομιλία του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
κ. Φώτη Φωτίου, στην εκδήλωση για τον ήρωα Κυριάκο Μάτση,
στο Προαύλιο του Τμήματος Γεωργίας**

Μαζευτήκαμε για άλλη μια φορά, μπροστά στην προτομή αυτή, της σεπτής μορφής του ήρωα γεωπόνου Κυριάκου Μάτση, για ν' αποτίσουμε ελάχιστο φόρο τιμής στο άξιο παλικάρι που έδωσε την ίδια του τη ζωή, θυσία στο βωμό της πατρίδας.

Αυτή μας η επετειακή σύναξη δεν είναι μια απλή υποχρέωση προς τον ήρωα. Είναι μια αναγκαιότητα για μας, γιατί τέτοιες στιγμές μάς φέρνουν αντιμέτωπους με το ιστορικό μας παρελθόν και μας ξαναθυμίζουν το δικό μας χρέος. Αυτές οι στιγμές είναι μια ευκαιρία ν' αναλογιστούμε τις δικές μας υποχρεώσεις και να επαναχαράξουμε τη δική μας πορεία. Το αγέρωχο και βαθυστόχαστο βλέμμα του ήρωα που μας κοιτάζει, μας αφυπνίζει, μας αποσπά από τα καθημερινά, ξαναφέρει στη μνήμη τα ακατάλυτα, τα αιώνια.

Ο Κυριάκος Μάτσης ήταν μια σπάνια μορφή, ένας ολοκληρωμένος από κάθε άποψη άνθρωπος. Καταγόμενος ο ίδιος από αγροτική οικογένεια, γνωρίζει ήδη πολύ καλά τις κοινωνικές συνθήκες όπου βρίσκεται ο κυπριακός λαός, ιδίως της υπαίθρου. Ταυτόχρονα, μεγαλώνοντας στα χρόνια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, κατά τη διάρκεια του οποίου πολλές εξαγγελίες γίνονταν και υποσχέσεις δίνονταν για επικράτηση της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, θα ζήσει τις ελπίδες του λαού της Κύπρου για απελευθέρωση από τον αγγλικό ζυγό και ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, ελπίδες, όμως, που διαψεύστηκαν μετά τη λήξη του πολέμου.

Ο Κυριάκος Μάτσης πήγε στην Ελλάδα για ανώτερες σπουδές και γράφτηκε στη Γεωπονική Σχολή της Θεσσαλονίκης. Η Ελλάδα ήταν, από τα μαθητικά του χρόνια, η Μεγάλη Πατρίδα, όπως την ονόμαζε σε κείμενά του. Η περίοδος που θα ζήσει εκεί ως φοιτητής, είναι για τον Κυριάκο Μάτση περίοδος στενότατης γνωριμίας με τον ελληνικό χώρο. «Λατρεύω και το τελευταίο λιθαράκι αυτής της χώρας», συνήθιζε να λέει, εκφράζοντας επίσης και σε κείμενα του παρόμοια αισθήματα.

Αποφοίτησε από τη Γεωπονική Σχολή Θεσσαλονίκης και αμέσως μετά επέστρεψε στην Κύπρο. Στην Κύπρο εντάχθηκε από τους πρώτους στην ΕΟΚΑ με τη «φλόγα της αυτοθυσίας και τη δίψα να επιτελέσει έργο μεγάλο». Σύντομα ανέλαβε τη ζωτικής σημασίας θέση του αρχηγού συνδέσμων της ΕΟΚΑ. Το 1956 συνελήφθη από τους Άγγλους και οδηγήθηκε στα φοβερά κρατητήρια της Ομορφίτας για ανάκριση. Τίποτε συγκεκριμένο δεν μπορούσε ν' αποδειχθεί εις βάρος του και οι Βρετανοί ανακριτές – βασανιστές άρχισαν με την «τυπική» και «εισαγωγική» ερώτηση: «Μήπως είσαι μέλος της ΕΟΚΑ;»

Η απάντηση του Μάτση ήταν βέβαια η μόνη που δεν περίμεναν και τους άφησε άναυδους: «Μάλιστα! Είμαι μέλος της ΕΟΚΑ, και θα σας εξηγήσω γιατί...». Και εξηγεί, ενώ στην πορεία της ανάκρισης αντιστρέφει τους ρόλους και υποβάλλει στους ανακριτές του θαρραλέα ερωτήματα: γιατί βρίσκονται σ' ένα τόπο όπου δεν τους θέλουν; γιατί θεωρούν κακό τον αγώνα του λαού για ελευθερία; τι θα έκαναν εκείνοι εάν βρίσκονταν στη δική του θέση;

Στις μέρες που ακολούθησαν, η ανάκριση σταματά να είναι διαλογική συζήτηση και μετατρέπεται σε φοβερά βασανιστήρια. Στην Ομορφίτα επισκέφθηκε τον άγρια βασανιζόμενο αγωνιστή ο ίδιος ο κυβερνήτης της Κύπρου, Στρατάρχης Χάρτιγκ. Ο Μάτσης συζητεί μαζί του το Κυπριακό ζήτημα και τον ένοπλο αγώνα που διεξάγεται. Τελικά, ο κυβερνήτης που προτείνει «φιλικά» να καταδώσει τον αρχηγό του αγώνα, έναντι του τρομερού για την εποχή ποσού των 500.000 λιρών. Ο Μάτσης σηκώνεται και θέτει τέρμα στη συζήτηση με την απάντηση: «Ού περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής. Λυπούμαι γιατί με προσβάλατε με την πρόταση σας».

Πνεύμα σπινθηροβόλο και βαθυστόχαστο, ανθρώπινος και συνάμα πανανθρώπινος, γήινος και ουράνιος μαζί, συμπύκνωσε στο πρόσωπό του αρετές αξεπέραστες. Στις δύσκολες ώρες της ζωής στα κρησφύγετα και ενώ γύρω του σπηνόταν ένα άγριο ανθρωποκυνηγητό, είχε το κουράγιο και τη δύναμη να μιλά και να συζητά για ποίηση και φιλοσοφία. Στους συναγωνιστές του μιλούσε για το Θουκυδίδη, τον Αϊνστάιν ακόμα και το Μαρξ. Παρόλον ότι ήταν έντονα θρησκευόμενος, το υπαρξιακό πρόβλημα και το μυστήριο της ζωής τον συνέχιζε πάντα. Πίστευε έντονα πως η καλύτερευση του κόσμου θα επέλθει μέσα από την καλύτερευση του εαυτού του καθενός.

Αυτό λοιπόν που δίδει ξεχωριστό μεγαλείο στην ηρωική και μαρτυρική θυσία του Κυριάκου Μάτση ήταν το γεγονός της φιλοσοφικής του προετοιμασίας για την ανωτερότητα των ιδεών και των ηθικών αξιών και για την αξία που είχε η ενσυνείδητη πάλη για την πραγμάτωση τους. Με το θάνατο του απέδειξε ότι πίστευε πραγματικά στις θεωρητικές διακηρύξεις του και ότι η ηρωική του θυσία δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η μεγαλύτερη απόδειξη της γνησιότητας των λόγων του.

Στο σύντομο διάστημα που εργάστηκε ως Τεχνικός Διευθυντής στο αγρόκτημα Κουκλιών στην Αμμόχωστο, δεν περιοριζόταν στα καθήκοντα του εκεί, αλλά όργωνε την περιοχή και έδινε συμβουλές στους γεωργούς, έκανε ομιλίες και έγραφε άρθρα στον Τύπο. Γύρισε όλα τα χωριά της περιοχής και έδωσε διαλέξεις στη Λύση, την Καλοψίδα, την Άχνα, το Πρασειό, τη Μακράσυκα, το Λευκόνικο. Έγνοια του ήταν να δει το φτωχό αγρότη, τον είλωτα του κόπου και του μόχθου, να ξεφεύγει από τη μιζέρια και με την εφαρμογή των νέων επιστημονικών γνώσεων και μεθόδων να δημιουργεί ένα καλύτερο αύριο.

Τιμώντας σήμερα τον ήρωα Κυριάκο Μάτση, αντλούμε από τον ηρωισμό και τη φιλοσοφημένη προσωπικότητά του όλες εκείνες τις αρετές και τις αξίες που τόσο πολύ τις χρειαζόμαστε κι' εμείς σήμερα για την ευόδωση του αντικατοχικού μας αγώνα.

Η αγάπη για την πατρίδα, η πίστη στο δίκαιο του αγώνα μας και η αγωνιστική σύνεση αποτελούν τα βασικά εχέγγυα για να πραγματώσουμε τους πόθους και τα οράματα του λαού μας. Για να μπορέσουμε να ζήσουμε όλοι μαζί, αρμονικά, σε μια ευρωπαϊκή Κύπρο, επανενωμένη και ελεύθερη, χωρίς ξένους στρατούς, πρόσφυγες, αγνοουμένους και εγκλωβισμένους, κοινή και ευτυχισμένη πατρίδα όλων των κατοίκων της.

Ιδιαίτερα σήμερα, με την ένταξη της μαρτυρικής μας πατρίδας στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια, η ελπίδα και η αισιοδοξία του λαού μας για ένα καλύτερο αύριο είναι περισσότερο από ποτέ άλλοτε δικαιολογημένες. Στόχος μας είναι να αποκαταστήσουμε τα καταπατημένα δικαιώματα ολόκληρου του κυπριακού λαού. Κι' αυτό μπορεί να γίνει μόνο με την εξεύρεση μιας ειρηνικής, δίκαιης και βιώσιμης λύσης του κυπριακού προβλήματος, με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις αρχές και αξίες πάνω στις οποίες θεμελιώθηκε η ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Η λύση αυτή θα πρέπει απαραίτητα να απαλλάσσει το νησί μας από τα στρατεύματα κατοχής, τους έποικους και τα επεμβατικά δικαιώματα, και να εγγυάται την ασφάλεια, την ειρήνη, τη σταθερότητα και τη συνεργασία όλων των κατοίκων του νησιού μας για να μπορούμε ως ισότιμοι Ευρωπαίοι πολίτες να ζούμε σε συνθήκες πραγματικής ελευθερίας, να δημιουργούμε και να απολαμβάνουμε κι' εμείς το κοινό ευρωπαϊκό μέλλον, που δικαιωματικά μάς ανήκει.

Αποτίοντας τον ελάχιστο φόρο τιμής στον ήρωα, ας ευχηθούμε η θυσία και οι οραματισμοί του να καθοδηγούν πάντα τη δική μας πορεία προς το μέλλον.

